

Zone de cultură la pâr

Pârul, ca specie pomicolă a fost cunoscut cu circa 4000 de ani î.e.n. iar cultivarea lui era destul de extinsă în Grecia și la vechii romani.

Cercetările paleontologice atestă că parul trăia în stare sălbatică în Asia Centrală și cu 4000 de ani î.Hr. în Iran și Caucaz. Odată cu migrația poporului parul a început să fie extins în Extremul Orient și Imperiul Roman.

În secolul al XVIII-lea, parul a fost adus în țările apusene Franța, Belgia și Anglia, de unde cultura s-a extins în toată Europa. În anul 1628 în Franța existau circa 250 de soiuri, majoritatea obținute din puieți proveniți din seminte rezultate din polenizarea naturală. Tot în această perioadă, Belgia produce primele soiuri dintre care sunt și astăzi: Beurré Bosc, Beurré Hardy, Passe Crassane etc.

În America de Nord, parul a fost adus de primii coloniști în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, încât în anul 1771 existau aici circa 42 de soiuri de origine europeană. În Austria, America de Sud și Africa a început să fie cultivat spre sfârșitul secolului al XIX-lea.

Aria culturii parului s-a extins succesiv și în Australia iar mai apoi în toată lumea, îndeosebi în zonele cu climă temperată.

După anul 1900 au apărut o multime de soiuri, însă, numai un număr restrâns dintre ele s-au răspândit în toată lumea, cele mai multe prezentând interes național sau local, fiind cultivate pe arii restrânse.

Extinderea arealului de cultură a parului în zonele calde a devenit posibilă odată cu crearea soiurilor rezistente la temperaturile foarte ridicate din timpul verii și cu cerințe minime la frig în sezonul de iarnă.

Sortimentul mondial de soiuri se bazează, în principal, pe "Williams", "Passe Crassane", "Conference", "Beurre Bosc", "Abatelle Fetel".

Cultura părului pe plan mondial

Cultura parului ocupă locul II în lume, după cea a mărului dintre fructele din zona temperată, fiind concentrată în principal în Europa, America de Nord, Asia, Africa de Sud și Australia. Țările în care s-a dezvoltat mai mult cultura acestei specii sunt: în Europa, Italia (44600 ha), Spania (15000 ha), Franța (33800 ha), Olanda (5700 ha), Anglia (4700ha), Belgia (3600 ha), Germania (2400 ha) în Africa de Sud (6600 ha), în America de Nord, S.U.A. (16600 ha) și Canada (5000 ha).

În ceea ce privește sortimentul cultivat în principalele țări producătoare din Europa, cel mai răspândit soi este "Williams" cu 13400 ha (15,7%) din cele 85800 ha cultură comercială în C.E.E., urmat de soiurile "Passe Crassane" (11680 ha), "Conference" (9600 ha), "Abatelle Fetel" (7600 ha), "Beurre Bosc" (5000 ha), "B. Hardy" (2850 ha), celelalte soiuri ocupând suprafețe sub 100 ha.

Producția mondială de pere se situează la circa 13 milioane tone/an, ceea ce reprezintă aproximativ 3% din producția mondială de fructe, inclusiv struguri, față de media anilor 1989-1991 când a fost de 9 milioane de tone pe an.

Producția cea mai mare de pere se realizează în Europa (2856000 tone), ceea ce reprezintă 30% din producție, iar dintre țări, Italia cu circa 1 milion tone pe an (20% din

productia europeana) este cel mai mare producator de pere.

Mai mult de 60% din productia europeana de pere se obtine in tarile Europei de Vest, respectiv Italia (1 milion t), Spania (580 mii t), Franta (245 mii t), Germania (247 mii t), Ucraina (153 mii t), Olanda (130 mii t).

Alte tari mari producatoare de pere in lume sunt: China (2,7 milioane t), S.U.A. (998 mii tone), Japonia (428 mii t).

Anual se exporta peste 500 mii tone pere, pe primul loc fiind Italia, urmata de Franta, Spania si Olanda, in Europa, iar in celelalte continente, Argentina, Australia, Republica Sud-Africana care au un rol insemnat in comerțul international, datorita decalarii maturarii fructelor cu sase luni fata de productia europeana si Nord Americana.

Principalele tari importatoare de pere sunt: Germania, Anglia, Suedia, Danemarca, Irlanda etc.

In ceea ce priveste consumul mediu pe locuitor in lume se constata ca: Italia consuma 16 kg / locuitor anual, urmata de Austria, Grecia, Bulgaria cu 6-10 kg / locuitor, apoi Franta si Olanda cu 5,5 kg / locuitor, Germania 5 kg / locuitor, S.U.A. cu 3 kg / locuitor si Romania cu 2,5 Kg / locuitor.

In ceea ce priveste sortimentul, exista diferente de la o tara la alta, iar procentul de pere de vara, toamna si iarna difera foarte mult.

Cultura părului in România

La noi in tara cultura parului este foarte veche, fiind cunoscuta din vremea dacilor, fapt atestat de numeroasele soiuri locale existente cat si de bogatele toponime legate de par (ex. Satul Parul din Judetul Dolj, mentionate in documente inca din 1495, Peris, Perisorul, Poiana Parului, Dealul Perilor, Perieni, etc.).

Dupa cum arata Al. Borza (1963), primele soiuri straine s-au introdus si raspandit la noi in tara cu aproximativ 450 de ani in urma, iar prima descriere a 13 soiuri de pere este mentionata in jurul anului 1700.

In Romania, dupa datele recensamantului pomilor din anul 1979, perii reprezentau 4,5% din totalul pomilor fructiferi cultivati, fiind pe locul 3 dupa prun si mar.

Suprafata ocupata cu par la noi in tara, era de circa 9500 ha, dintre care peste 3000 ha sunt cultivate in sistem intensiv. In prezent, baza productiei de pere o constituie livezile clasice si pomii razleti din sectorul particular.

Dupa cel de-al doilea razboi mondial, in tara noastra, o data cu refacerea pomiculturii, productia de pere a crescut, astfel ca, in perioada anilor 1976-1980. ea a atins 87000 tone anual iar in 1993 s-a inregistrat cea mai mare productie de 108000 t.

Judetele cu cea mai mare pondere in productia de pere sunt: Arges (8458 t), Dambovita (4348 t), Bacau (3537 t), Bihor (3425 t), Neamt (4266 t), Buzau (3376 t), Suceava (3139 t) etc. Actualmente circa 80% din productia de pere provine din gospodariile individuale taranesti, din pomi razleti sau mici livezi familiale.

Pentru imbunatatirea consumului de pere ar fi necesara o crestere a productiei de pere de pana la 2000 tone anual, cu urmatoarea esalonare: 35% pere de vara, 35% pere de toamna si 30% pere de iarna.

In anul 1991 consumul de pere pe locuitor era foarte scazut, de numai 2,5 kg /an, fata de un necesar de minimum 10 kg / an.

In continuare este prezentat un tabel cu cateva specii de par cultivate in Romania:

Provenienta Soiul	Epoca de recoltare (luna/decada)	Caracterizarea pomului	Fructul: mărime, forma, culoare
1 "Trivale" Romania 1982	2 VII / 1-2	3 Vigoare mica; tip spur; foarte precoce	4 Fruct submijlociu, conic, galben-pai
"Bella Di Giugno" Italia	VII / 1-2	Vigoare mare; tip spur, foarte productiv, inflorire timpurie	Fruct submijlociu, piriform, galben- verzui, roz
"Triumf" Romania 1985	VII / 2	Vigoare mare; tip spur; rezistent la rapan si patarea alba a frunzelor	Fruct mijlociu, galben cu rosu la soare
"Aromata de Bistrita" Romania 1973	VII / 3	Vigoare mijlocie; precoce, foarte productiva	Fruct mijlociu, scurt piriform, verde- galbui cu rosu- rubiniu
"Favorita lui Clapp" S.U.A. 1860	VII / 3 – VIII / 1	Vigoare mare; tip spur; inflorire semitarzie foarte productiv	Fruct mijlociu-scurt, piriform, rosu- caramiziu
"Untoasa precoce Morettini" Italia 1957	VIII / 1	Vigoare mare; precoce, foarte productiv, rezistent la boli	Fruct mare, piriform, galben-pai cu rosu la soare
"Conference" Anglia 1890	IX / 3	Vigoare mijlocie; infloreste semi- tarziu, produce mult si constant	Fruct mijlociu, piriform, alungit, verde-galbui cu rugina

Bibliografie:

- <http://sfaturipomicole.tripod.com/id4.htm>
- “Pomicultura”-M.Popescu, I.Militiu, V.Cireasa, N.Cepoiu
- “Pomicultura generala si speciala”-N.Ghena, Gr.Mihaescu, M. Popescu